23-2024 BBB – HMV vragen over raadsmededeling 112-20240 bestuurlijke afspraken huisvesting vluchtelingen

Naar aanleiding van deze Raadsmededeling hebben wij de volgende vragen:

1) Heeft de raad in het verleden het college het mandaat gegeven deze grootschalige en verregaande opvang te gaan regelen, zonder tussenkomst van de raad?
2) Zo ja, worden deze besluiten genomen als uitvoering van de spreidingswet?
3) Is men ervan bewust dat deze spreidingswet onder druk staat en de nieuwe asielminister Faber deze wil intrekken?
4) Vindt het college niet dat men deze ontwikkelingen af zou moeten wachten voordat men zulke verregaande besluiten met zoveel impact op de samenleving, doorzet?

Wij zien de antwoorden graag tegemoet.

Vriendelijke groet,

Anna te Grotenhuis en Margo ten Bruin

Raadsmededeling

Nummer	:	112-2024
Datum	:	4 juli 2024
B&W datum	:	2 juli 2024
Beh. Ambtenaar	:	G. Sikking, A.J Klumpers
Portefeuillehouder	:	J.C. Wikkerink
Onderwerp	:	Bestuurlijke afspraken huisvesting vluchtelingen Achterhoek

---

Aanleiding
Voor de huisvesting van vluchtelingen in de Achterhoek, zijn regionale bestuurlijke afspraken gemaakt. Middels deze raadsmededeling brengen wij u op de hoogte van deze bestuurlijke afspraken.

Inhoud mededeling:
De gemeenten in de Achterhoek (Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk) vinden dat de opvang van vluchtelingen niet aan enkele gemeenten kan worden overgelaten, maar dat alle gemeenten hun deel moeten doen. Daarnaast zien we dat nieuwkomers ook een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan de Achterhoekse economie en arbeidsmarkt. Daarom hebben we als gemeenten samen concrete plannen gemaakt om zo snel mogelijk aan onze taakstellingen te voldoen. De Achterhoek pakt zo de uitdaging op om zo snel mogelijk 1.691 asielzoekers en 2.348 Oekraïense ontheemden op te vangen en (naar verwachting) jaarlijks ruim 600 statushouders te huisvesten. Onze regio heeft oog voor vluchtelingen en wil hen fatsoenlijk huisvesten in duurzame opvanglocaties.

Bijlage
- Bestuurlijke afspraken

Bestuurlijke afspraken huisvesting vluchtelingen Achterhoek

Er zijn in Nederland te weinig opvangplekken voor vluchtelingen (Oekraïense ontheemden, asielzoekers en statushouders). Daardoor worden veel mensen, vaak kortdurend, opgevangen op plekken die niet geschikt zijn voor langdurige opvang. De gemeenten in de Achterhoek (Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk) vinden dat de opvang van vluchtelingen niet aan enkele gemeenten kan worden overgelaten, maar dat alle gemeenten hun deel moeten doen. Daarnaast zien we dat nieuwkomers ook een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan de Achterhoekse economie en arbeidsmarkt. Daarom hebben we als gemeenten samen concrete plannen gemaakt om zo snel mogelijk aan onze taakstellingen te voldoen. De Achterhoek pakt zo de uitdaging op om zo snel mogelijk 1.691 asielzoekers en 2.348 Oekraïense ontheemden op te vangen en (naar verwachting) jaarlijks ruim 600 statushouders te huisvesten. Onze regio heeft oog voor vluchtelingen en wil hen fatsoenlijk huisvesten in duurzame opvanglocaties.

Asielzoekers

De gemeenten in De Achterhoek:

- Willen voldoen aan de regionale taakstelling om in 2025, of zo snel mogelijk daarna, in totaal 1.691 opvangplaatsen voor asielzoekers beschikbaar te stellen;
- Zetten daarbij in op het realiseren van 290 reguliere opvangplaatsen voor alleenstaande minderjarige asielzoekers (amv) in de regio. Als er voldoende voorzieningen (waaronder onderwijs) te realiseren zijn, kunnen dit er 370 worden.
- Willen ook tijdelijk AMV opvangen in de regio, ook dit is afhankelijk van beschikbare voorzieningen. Het aantal tijdelijke plekken is de komende jaren 120 in de winter, 50 in de zomer;
- Spreken daarbij af dat iedere gemeente vaart maakt met de plannen die zij aan elkaar hebben gepresenteerd om de gezamenlijke regionale taakstelling zo spoedig mogelijk te realiseren;
- Werken deze plannen voor 1 september uit in een (politiek) tijdspad, zodat voortgang te meten is;
- Realiseren waar mogelijk opvangplaatsen voor een termijn van 10 jaar of langer, verdeeld over meerdere kleinere, middelgrote en enkele grote opvanglocaties, verspreid over de regio;
- Zien daarbij dat naast kleine en middelgrote locaties, minimaal één grote opvanglocatie in het westen van de Achterhoek gewenst is. Hier kunnen dan ook voorzieningen (waaronder onderwijs en zorg) gerealiseerd worden. De gemeente Oude IJsselstreek neemt het initiatief om te zoeken naar een geschikte locatie voor een duurzaam opvangcentrum dat past in het landschap en trekt in dit project (in ieder geval) samen op met gemeente Doetinchem en de provincie Gelderland;

- Zetten zich waar mogelijk in om aanvullend tijdelijk noodopvangplaatsen te realiseren om in 2025 te voldoen aan de regionale taakstelling;
- Realiseren daarbij de volgende aantallen plaatsen in de tijd:

	Gemeente	Plaatsen 1 juli 2025	Plaatsen eind 2025	Plaatsen eind 2026
1.	Aalten	0	200	200
2.	Berkelland	44	180	200
3.	Bronckhorst	160	240	240
4.	Doetinchem	100	100	100
5.	Montferland	30	250	250
6.	Oost-Gelre	141	141	200
7.	Oude IJsselstreek	0	0	500
8.	Winterswijk	400	400	400
	Totaal	**875**	**1511**	**2090**

Oekraïense ontheemden

De gemeenten in de Achterhoek:

- Willen voldoen aan de opgave om in 2025 in totaal 2.348 gemeentelijke opvangplaatsen voor Oekraïense ontheemden in de regio te realiseren en denken dat ook in de loop van 2025 te kunnen doen;
- Willen geen locaties openen die (tijdelijk) leeg komen te staan en verwachten daarom van het Rijk dat de taakstelling op tijd wordt bijgesteld als er minder plekken nodig zijn. Ook gaan we regionaal afstemmen wanneer locaties open gaan, zodat er niet teveel tegelijkertijd open gaan;
- Doen een beroep op het Rijk om de bestaande regeling voor de realisatie en exploitatie van voorzieningen in stand te houden;
- Verzoeken het Rijk om opvang door particulieren mee te tellen in de totale opgave van de opvang van ontheemden uit Oekraïne.

Statushouders

De gemeenten in de Achterhoek:

- Vragen aandacht voor specifieke uitdagingen van gemeenten in De Achterhoek, zoals een lager percentage sociale woningen en het vooral beschikbaar komen van gezinswoningen van enig formaat (vooral geschikt voor gezinnen met 4 of 5 leden: het koppelen van alleenstaanden of hele grote gezinnen maakt het nog moeilijker om aan de taakstelling te voldoen);
- Rekenen op blijvende Rijksfinanciering voor het realiseren van opvangvoorzieningen en huisvesting voor statushouders;
- Doen een dringend beroep op de Rijksoverheid om regelingen eenvoudig te houden/maken en aan te laten sluiten bij de realiteit in onze regio en binnen de asielketen, bijvoorbeeld als het gaat over hoe lang mensen in een doorstroomlocatie kunnen verblijven;

- Werken samen met woningcorporaties en private partijen aan de realisatie van tussenvoorzieningen, doorstroomlocaties, flexwoningen en andere manieren om statushouders te huisvesten;
- Vragen om en werken mee aan creatieve oplossingen om kamergewijze verhuur en splitsing van woningen aan alleenstaande en alleenreizende statushouders mogelijk te maken. Dit vraagt onder meer om woonbegeleiding, waar tot nu toe geen Rijksfinanciering voor is;
- Zoeken samen met gespecialiseerde organisaties en partners in de regio actief naar huisvestingsoplossingen voor alleenstaande minderjarige statushouders;
- Vragen het Rijk haast te maken met het wegwerken van de steeds langere wachttijden in de behandeling van aanvragen voor gezinshereniging door alleenreizenden. Deze alleenreizenden kunnen gedurende deze periode, die inmiddels oploopt tot bijna twee jaar, niet worden gehuisvest in een eengezinswoning. Omdat de huur hiervan te hoog is, maar ook omdat dit negatieve impact heeft op het draagvlak in een onder spanning staande woningmarkt. Als gevolg hiervan moet fors worden geïnvesteerd in het zoeken en realiseren van creatieve tussenoplossingen, met toename van het aantal verhuisbewegingen en risico op woningweigeren tot gevolg.;
- Signaleren dat bij gelijkblijvende taakstellingen alle gemeenten steeds meer moeite zullen hebben met realiseren van de taakstelling en dat in ieder geval enkele gemeenten niet in staat zijn om aan deze taakstelling te voldoen.

Werk

De gemeenten in de Achterhoek:

- Zien toeleiding naar werk als belangrijk hulpmiddel voor het welzijn en een snelle economische en maatschappelijke integratie van vluchtelingen en behoud van maatschappelijk draagvlak voor de opvang en huisvesting van vluchtelingen;
- Constateren dat er binnen verschillende sectoren tekorten zijn op de arbeidsmarkt en dat vluchtelingen deze tekorten kunnen helpen verminderen;
- Organiseren samen met bedrijven, vakbonden, UWV en onderwijs toeleiding van vluchtelingen naar krapteberoepen in onze regio, incl. benodigde scholing/training;
- Signaleren dat er extra capaciteit nodig is voor loopbaanbegeleiding van asielzoekers, statushouders en ontheemden en werken samen met het COA en andere maatschappelijke organisaties aan vroegtijdige loopbaanbegeleiding op alle opvanglocaties. Indien begeleiding naar betaald werk (na 6 maanden) niet haalbaar blijkt, dan wordt er onder verantwoordelijkheid van COA gezorgd voor een sluitend aanbod van pre-inburgering, training, beroepsoriëntatie, stages, etc;
- Vragen het COA bij het plaatsen van asielzoekers en statushouders in onze regio te kijken naar de aansluiting op onze regionale arbeidsmarkt;
- Maken met het COA afspraken over kinderopvang voor asielzoekers.

Onderwijs

De gemeenten in de Achterhoek:

- Willen nieuwkomers een goede kans geven binnen onze regio en investeren daarom in passend onderwijs en inburgering voor vluchtelingen;
- Maken samen met het onderwijs een plan om voldoende plekken te realiseren in het nieuwkomersonderwijs (po Taalschakelklassen, TSK, en vo Internationale schakelklassen, ISK). Daarbij kijken we ook over de grenzen van onze regio heen;
- Overleggen met onderwijsinstellingen over hun taak om meer en geschikte docenten te werven voor onderwijs aan vluchtelingen;
- Gaan uit van voldoende en structurele financiering van het Rijk, want zonder financiering van het onderwijs is het opvangvangen van minderjarige vluchtelingen niet mogelijk;
- Spreken uit dat de gemeenten met een ISK er niet alleen voor staan als er toch kosten zijn die niet gedekt worden door het Rijk en dat zij een beroep kunnen doen op hun buurgemeenten die ook gebruik maken van deze voorziening;
- Vragen in het bijzonder aandacht voor de groep kinderen die niet binnen twee jaar mee kunnen komen in het reguliere onderwijs.

Zorg

De gemeenten in de Achterhoek:

- Stimuleren het opbouwen en uitwisselen van kennis en expertise binnen de (jeugd)zorg over de zorg voor vluchtelingen;
- Spreken met het COA af dat basiszorg voor asielzoekers door het COA geleverd wordt;
- Bevorderen goede samenwerking tussen ISK's en de jeugdzorg;
- Monitoren wachtlijsten en knelpunten in de zorg, in het bijzonder de huisartsenzorg, en zoeken daarbij naar regionale oplossingen en ondersteuning van het Rijk.

Netcongestie

De gemeenten in de Achterhoek:

- Signaleren dat netcongestie en de anderhalf jaar tussen plan en daadwerkelijke aansluiting van nutsvoorzieningen de realisatie van opvangplekken ernstig vertraagt, onmogelijk maakt of duur maakt;
- Vragen het Rijk om met spoed maatregelen te treffen om de capaciteit van het net te vergroten en de realisatietermijn te verkorten zodat nieuwe woningen en opvanglocaties gerealiseerd kunnen worden;
- Spreken de wens uit dat het mogelijk wordt om het vermogen van bestaande aansluitingen te vergroten en dat nieuwe aansluitingen voor de realisatie van opvangplekken tijdig gerealiseerd worden.